

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ от Тодор Желязков Маринов

Тема: „Модел за специализирана подготовка на ученици за оцеляване в бедствени ситуации“

Научна специалност: „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура)“

Научен ръководител: доц. Пенчо Гешев, доктор

Рецензент: проф. Елена Николова, доктор

Биографични данни: Тодор Желязков Маринов е роден през 1981г. Завършил е НСА „Васил Левски“, през 2004г., със специалност „Учител по физическо възпитание“ и „Треньор по айкидо“, магистър – през 2005г. специалност „Спорт в училище и свободното време“. От 2007г. до момента е асистент в катедра „Теория на физическото възпитание“. Ползва английски и руски език. Притежава технически умения и компетенции за работа с компютър. Участвал е в множество филмови продукции като каскадьор. Демонстрира умения за работа в екип и мотивация за професионално развитие.

Дисертационен труд и приложените към него материали

Не са установени пропуски по процедурата на докторантурата. Заповедта на Ректора на НСА „Васил Левски“ е с №1852 от 17.10. 2014г.

По темата са публикувани 4 статии, което напълно удовлетворява изискванията за презентиране на части от дисертационния труд в хода на неговото разработване. Две от статиите са публикувани в сп. „Спорт и наука“, съответно 2012г. и 2013г., една в сб. „Научно приложни аспекти на физическото възпитание“ – В. Търново, 2013г. и една от научните публикации е представена и публикувана на научен форум в Ниш през 2013г.

Авторефератът отразява коректно съдържанието на дисертацията.

Дисертационният труд е с общо обем от 183 страници. В структурно отношение дисертацията се състои от увод, четири глави, използвана литература и пет приложения. Написана е на издържан литературен и научен език. Текстът е илюстриран богато с 4 схеми, 83 таблици, от които 34 в приложение, 17 графики и 8 фигури.

Докторантът Тодор Маринов е използвал 162 източници, от които 147 са на кирилица, 7 са на латиница и 8 са от интернет адреси.

Актуалност на проблема

Докторската дисертация на Маринов е напълно в унисон с научните изисквания в теорията и методиката на физическото възпитание.

Дисертационният труд е посветен на изучаването на един от актуалните проблеми, а именно утилитарния характер на физическото възпитание във връзка с планирането и провеждането на специализирана подготовка за оцеляване в бедствени ситуации на ученици.

Уводът дава ясна представа за важността на проблема, неговата актуалност и значимост.

При разглеждането на състоянието на проблема по литературни и документални източници, докторантът е анализирал, синтезирал и

систематизирал мненията на проучените автори във връзка със съществуващата нормативна база.

Положителната страна на литературния обзор, е тази, че Маринов изяснявайки постановката на проблема проследява и анализира възгледите и мненията на учени и специалисти не само по въпроси тясно свързани със създаването на модел насочен към подготовка на ученици за действие в бедствени ситуации, но и на такива, които на пръв поглед имат косвено отношение, но всъщност разкриват всеобхватно и задълбочено както оцеляването, като значим проблем на човечеството в съвременния свят, така и спецификата на оцеляването като дейност на човека.

Но най-важното, което е доловено и изложено при разкриването на постановката на проблема са сложните комплексни прояви на психическа, физическа и специализирана готовност при осъществяването на дейност за оцеляване в бедствени ситуации. Тази връзка с физическото възпитание и неговото място за подготовката на ученици за действия в бедствени ситуации, логично води до създаването на теоретичен модел за специализирана подготовка в училищна възраст, която да се разглежда като целенасочен процес за формиране на специализирани знания, изграждане на приложни двигателни умения и навици и комплексно развиване на двигателни качества, от които в голяма степен зависи животът на човека при възникване на бедствени ситуации.

В литературния обзор дисертантът справедливо отбелязва, че разработките и изследванията, отнасящи се до специализираната насоченост на подготовка за оцеляване на ученици в бедствени ситуации са сравнително малко.

Имайки предвид, че в дисертационния труд авторът осветлява посочените въпроси, то теоретичният модел може да се приеме като принос в теорията на физическото възпитание.

Подход и решение на проблема

В добре балансирания алгоритъм на изложение, методологически правилно е формулирана работната хипотеза на изследването, а именно, че целенасоченото прилагане на теоретичния модел ще създаде предпоставки за формиране готовност у учениците за справяне с различни бедствени ситуации. Представените цел и задачи са точно формулирани и имат пряка взаимовръзка помежду си. Тяхното решаване изисква конкретна последователност, която дисертантът е постигнал в хода на извършените проучвания и изследвания, при правилно определяне предмета, обекта и прецизно представяне на контингента на изследването.

За решаването на поставените задачи дисертантът е използвал множество теоретически и педагогически методи на изследване, анализ на научно-педагогическата литература, анкетно проучване и документални източници, педагогически наблюдения с видеозаснемане на действията на учениците, педагогически експеримент в три варианта, експертна оценка, метода на моделирането, тестиране и надеждни математико-статистически методи. Изобрът на тестове за отчитане на физическата и психическата готовност и проверката на степента на усвоените знания е пълен и правилно отнесен към потребностите на научното изследване. Те подкрепят и доказват тезата на автора.

Анализът на резултатите включва:

- ✓ изследвания за проверка на знанията на ученици от V до VII клас за действие при бедствени ситуации и оказване на първа помощ

- ✓ измерени са ситуативната и личностната тревожност на учениците, като фактори които силно влияят върху психическата готовност, свързана с оцеляването;
- ✓ установени са самочувствието, активността и настроението във връзка с подобряването на общата психическа работоспособност, като е разкрита и корелационната структура на тази важна страна от работоспособността;
- ✓ изследвана е физическата готовност, като важна част от цялостната структура на готовността за оцеляване, изведени са измененията на корелационните зависимости, като потвърждение на ефективността на прилаганите средства и методи в модела за специализирана подготовка;
- ✓ осъществено е експертно оценяване на специализираната готовност на изследвания контингент ученици за действия при бедствие.

Получените резултати доказват работната хипотеза и ефективността на създадения модел за специализирана подготовка за оцеляване на ученици в бедствени ситуации.

Резултатите от проведеното изследване са интерпретирани коректно и задълбочено.

Всеки анализ поотделно и цялостната картина на резултатите от приложената методика по създадения от Тодор Желязков Маринов модел приемам за принос с научно-приложен характер в неговата подготвителна, изпълнителна и резултативна част. Подобно проучване конкретно върху ефектите от специализирана подготовка на ученици за оцеляване в бедствени ситуации се прави за първи път.

Приемам изведените от докторанта приноси на страница 151 в книжното тяло, което отразява неговият точен и научен поглед към проведеното изследване и критично отношение към възможностите за внедряване на получените резултати в практиката.

Заключение

Дисертационният труд на Тодор Желязков Маринов отговоря на изискванията на Закона за Развитие на академичния състав и Правилника за приложението му в Национална спортна академия „Васил Левски“.

По тема, разработка и интерпретация трудът е с голяма стойност за теорията и практиката на физическото възпитание.

Като давам на дисертационния труд на тема „Модел за специализирана подготовка на ученици за оцеляване в бедствени ситуации“ висока обща оценка предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Тодор Желязков Маринов образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура)“ към професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по физическо възпитание.

24.11.2014 г.

РЕЦЕНЗЕНТ:

/проф. Елена Николова, доктор/